

Szpital nie może być dojną krową

Rozmowa z Ryszardem Stangierskim,
dyrektorem Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Czy jest realne wprowadzenie w Wielkopolsce, zapowiedzianego przez ministerstwo, pilotażowego programu RUM?

Termin kwietniowy, jaki zaproponowała centrala, traktujemy umownie, gdyż poszczególne elementy pilotażu są już wdrażane. Oczywiście, o ostatecznej decyzji NFZ chcielibyśmy wiedzieć jak najprędzej, ponieważ liczymy na korzyści organizacyjne i ekonomiczne. Cieszymy się z tego swoistego wyróżnienia – zarazem jednak nie chcemy robić nic pochopnie, bez przygotowania.

Pilotaż to rodzaj testu. Czy ten program będzie wdrażany w całym kraju?

Sami nie wiemy, czy pilotaż ma się zamienić w system ogólnopolski, czy RUM zostanie podzielony między Computerland i Kamsoft-Spin. O tym zadecydują władze NFZ i ministerstwa. Na pewno jest to rodzaj próby, która ma wykazać, czy ten system jest dobry, czy trzeba go radykalnie zmodyfikować.

Leszek Balcerowicz, jeszcze jako minister finansów, wszelkie zmiany w ordynacji podatkowej testował w Wielkopolsce. Teraz w jego ślady idzie prezes Jerzy Miller. Dlaczego władza tak upodobała sobie Wielkopolskę?

Zadanie, które stawia się przed naszym oddziałem, wymaga wzmoczonego wysiłku administracji oraz świadczeniodawców. Zarazem w opinii centrali system informatyczny firmy Kamsoft-Spin jest w Wielkopolsce najbardziej zaawansowany pod względem technologicznym. Wyróżniamy się też tym, że przekształcenia własnościowe w ochronie zdrowia są w Wielkopolsce najbardziej zaawansowane, a sądzimy, że jest to kierunek, w którym mają podążać wszystkie oddziały. W naszym regionie sprywatyzowano niemal 100 proc. poz-ów, podobnie jest w wypadku stomatologii, leczenia specjalistycznego i aptek. Ponadto działa kilka prywatnych szpitali. Domyślam się, że to właśnie były argumenty przesądające o wyborze Wielkopolski jako re-

gionu do przeprowadzania testów. U nas bowiem szanse powodzenia akcji są największe.

Czy model tak powszechnej prywatyzacji służby zdrowia sprawdza się w praktyce?

Sprawdza się na całym świecie, więc my też powinniśmy do tego dążyć. Tym bardziej, że w zmiany polityczne rozpoczęte w 1989 r. jest wpisany algorytm przekształceń własnościowych. Problemem jest tempo tych zmian i wybór sposobu prywatyzacji.

Tak wielka liczba prywatnych praktyk, naciśki szefów szpitali, niedobór pieniędzy, wpływy różnych lobby powodują znaczną nerwowość podczas kontraktowania. Czy nie jest tak, że chcąc zadowolić wszystkich, sami generujecie ten stan?

Jedno jest pewne – gdyby pieniędzy było więcej, to nerwowość byłaby jeszcze większa. Ale przyznaję – kontraktowanie często zamienia się w walkę o pieniądze między jednostkami publicznymi oraz niepublicznymi. Rok 2006 jest przykładem, że zmiana sposobu kontraktowania jeszcze bardziej zwiększyła emocje, mimo że pie-

otwarty dla wszystkich? Może trzeba powiedzieć: dość, już nie zakładajcie nzo-ów!?

Mimo zapisów o równości podmiotów, należy w końcu rozstrzygnąć – czy wszystkim dać mało pieniędzy, czy postawić tamę na drodze powstawania nowych zakładów prywatnych i wybierać najlepszych, a resztę *odsiać* na zasadach zdrowej, rynkowej konkurencji. Problemem będzie jednak określenie wystarczającej liczby zakładów. Sądzę, że nadchodzi czas upadania zakładów opieki zdrowotnej i z tą myślą menedżerowie muszą się oswoić.

Domyślam się, że będą to trudne decyzje, bo wszyscy wychowani w realnym socjalizmie zakładają, że jak już raz się podpisało kontrakt, będzie on obowiązywał zawsze. Takie myślenie dotyczy zapewne szefów spzo-ów i nzo-ów.

Zgadza się. Z tego powodu przy kontraktowaniu jest tak wiele emocji i nacisków. To przyzwyczajenia ze starych czasów, gdy praca i pieniądze były zagwarantowane. Menedżerowie zapominają, że rynek usług medycznych rządzi się innymi prawami. Oczywiście, nie odważę się od-

” Model powszechnej prywatyzacji służby zdrowia sprawdza się na całym świecie, więc my też powinniśmy do tego dążyć. Tym bardziej, że w zmiany polityczne, które rozpoczęliśmy w 1989 r., jest wpisany algorytm przekształceń własnościowych ”

niędzy mieliśmy więcej niż w roku poprzednim. To efekt zmiany sposobu przyznawania pieniędzy, które tym razem przekazywaliśmy nie szpitalom, lecz poszczególnym oddziałom. Ta swoista rewolucja spowodowała, że w pierwszym konkursie udało się zakontraktować jedynie 70 proc. oddziałów. Resztę trzeba było rozdysponować w dogrywce i to właśnie ona wzbudziła największe emocje. Problemem była też ambulatoryjna opieka specjalistyczna. Jak się bowiem okazało – powstało tyle placówek prywatnych, że zwiększonej o 9 proc. puli pieniędzy nikt nie zauważył. Musieliśmy szukać kompromisu pomiędzy większą liczbą oferentów a wartością poszczególnych kontraktów. Decydowały potrzeby zdrowotne. Mieliśmy z tym wiele kłopotów, bo zakłady opieki zdrowotnej walczą różnymi metodami – czasami bardzo nieuczciwymi. Przykładem są wirtualne poradnie, czyli istniejące tylko na papierze lub dopiero budowane.

W związku z brakiem pieniędzy rodzi się pytanie – czy system zawsze powinien być

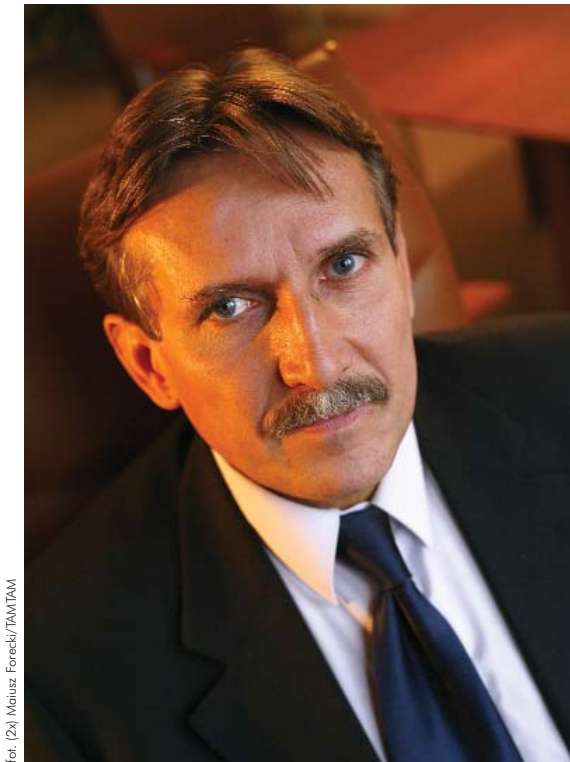
radzać otwierania nowych placówek, natomiast sugeruję, żeby się skupić na podnoszeniu jakości i wykorzystaniu pełnych mocy zakładów. Wiemy bowiem, że z wieloma zoz-ami można by podpisać nawet o 30 proc. wyższe kontrakty, ale ograniczone fundusze na to nie pozwalają.

Jeśli tak myślą prywatni menedżerowie, to dyrektorzy szpitali tym bardziej muszą tkwić w komunizmie.

Dyrektorzy szpitali zostali rzućeni na głęboką wodę i – przynajmniej w Wielkopolsce – nauczyli się już bilansować swoje jednostki, a nawet na nich zarabiać. Nie mogą jednak pozwolić sobie na zarządzanie *stricte* rynkowe, a więc np. redukcję etatów, bo nie pozwolą im na to związki zawodowe i opinia społeczna.

Czy te obie siły nie są instrumentem szantażu w pozyskiwaniu pieniędzy przez szefów szpitali?

W przeszłości zdarzało mi się słyszeć, że jak nie dam pieniędzy, to załoga wywiezie dyrektora

fol. (24) Miłosz Forecki/TAMTAM

na taczce. Dzisiaj dyrektorzy nauczyli się być menedżerami. Zrozumieli, że my nie kupujemy załóg, a jedynie usługi medyczne.

Oddział NFZ może więc być kreatorem polityki zdrowotnej?

Odpowiem pytaniem. Czy Fundusz został w sposób jednoznaczny upoważniony przez wszystkie podmioty, które mają coś do powiedzenia w sprawie ochrony zdrowia, do kreowania polityki zdrowotnej? Jeżeli nawet NFZ to robi, to nie zawsze w sposób zamierzony. Czasami musi zrezygnować z takiej kreacji, bo nie jest ona aprobowana przez społeczeństwo.

Spółeczeństwo to także urzędnicy NFZ, wojewódzcy i powiatowi. Jednak to pan jest szefem oddziału i dlaczego musi się pan liczyć z opinią urzędników, którzy mogą załatwiać różne partykularne interesy?

Proszę pamiętać, że nie jestem kapitanem statku, a zarządzanie oddziałem odbywa się kolegiąlnie, bo działa rada oddziału NFZ. Zasiadają w niej przedstawiciele wszystkich środowisk, których opinie muszę brać pod uwagę. Przykładem może być podział dodatkowych funduszy, które otrzymał nasz oddział. Zarówno wśród świadczeniodawców, jak i ich organów założycielskich wiele emocji budziło to, na jaki cel je przeznaczyć. Jedni chcieli podziału proporcjonalnego, inni przeznaczenia pieniędzy na profilaktykę czy walkę z nałogami, czyli na tzw. cele wrażliwe społecznie. W efekcie, aby wszystkich zadowolić, trzeba było szukać kompromisu.

Domyślam się, że przede wszystkim dofinansowano jednostki publiczne. Czy w NFZ istnieją tajne okólniki, nakazujące preferowanie placówek publicznych?

„ Sądzę, że nadchodzi czas upadania nzo-ów. Oczywiście, nie odważę się odradzać otwierania nowych placówek, natomiast radzę skupić się na podnoszeniu jakości i wykorzystaniu pełnych mocy zakładów ”

Istnieją okólniki, ale nie tajne. Prezes Jerzy Miller publicznie mówi o równości praw, a w NFZ nawet nie ma takiego pomysłu, aby preferować jedną grupę świadczeniodawców. Jediną miarą, wg której przyznajemy pieniądze, jest jakość usług medycznych oferowanych przez zakłady medyczne. Dotyczy to i świadczeniodawców publicznych, i prywatnych.

Prywatyzacja to nie tylko prywatne kliniki. Zdarza się, że lekarze na oddziale zakładają nzo, podpisują ze szpitalem umowę cywilnoprawną i część pieniędzy z kontraktu trafia do prywatnych kieszeni. Czy akceptuje pan taki sposób prywatyzacji polskiej służby zdrowia?

Przedstawiona przez pana separacja organizacyjna i finansowa jest rzadkim zjawiskiem. Jednak czymś podobnym jest budżetowanie klinik i oddziałów, a nie całych szpitali. Przy takim rozdziale pieniędzy wiadomo, jaką kwotą można dysponować i zakładam, że jeśli lekarze i ordynator potrafią wykonywać zabiegi taniej, to jeszcze na tym zarobią. Model opisany przez pana powinien być stosowany ostrożnie, bo istnieje w nim duże pole do nadużyć, polegających na uwłaszczeniu się na majątku publicznym. Szpital nie może być dojną krową.

W 2010 r. wchodzi w życie rozporządzenie ministra zdrowia o wymogach sanitarnych. Podobno zostanie wtedy zlikwidowana połowa szpitali. Ile placówek trzeba będzie zamknąć w Wielkopolsce?

Przede wszystkim, moim zdaniem, nastąpi prolongata terminu. W Wielkopolsce wyremontowano większość szpitali i zmodernizowano sprzęt. Mimo to sądzą, że część placówek zostanie zlikwidowana. Powodem nie musi być jednak rozporządzenie o wymogach sanitarnych, lecz rachunek ekonomiczny.

Rozmawiał Jacek Szczęsny